

Strateginen vastuullisuus pk- yrityksissä

Tämä teos on lisensoitu CC BY-SA 4.0 -lisenssillä.

Lisenssin kopion voit katsoa osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Tervetuloa webinaariin!

Sisältö

- Tärkeimmät termit
- Kestävyyssraportointidirektiivi
CSRD (Corporate Sustainability
Resource Directive)
- Kaksoisolennaisuusanalyysi
- Strateginen vastuullisuus
- Osioon liittyvän tehtävien esittely
- Keskustelua

- Huomaathan, että opinnoissa
käsitellään teemojen perusteita

Albert Einsteinin sanomaa:

”On tärkeää, ettet ikinä lopeta kysymästä
itseltäsi kysymyksiä”

”On olemassa höyryä, sähköä ja atomivoimaa
vahvempi voima: tahdonvoima”

Ensin sukellus termien maailmaan – mitä ne tarkoittavat?

- **Strategia** = mitä yritys **tekee**, jotta se pääsee tavoitteeseensa eli **visioon**
- **Vastuullisuus** = Yrityksen vastuu toimintansa sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista.
- **Yritysvastuu, yhteiskuntavastuu, vastuullinen yritys ja vastuullinen liiketoiminta** liittyvät vastuullisuuteen ja usein tarkoitetaan samaa asiaa
- **Kestävä kehitys** = kehitys, joka turvaa nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet (YK-liitto)
- **Kestävyyseräilydirektiivi, CSRD (Corporate Sustainable Reporting Directive)** = EU:n 1.1.2023 (sovellettu 1.1.2024 alkaen) voimaan tullut direktiivi kestävyysraportoinnista
- **ESRD (European Sustainability Reporting Standard)**. Kestävyysraportointidirektiivi velvoittaa käyttämään tätä standardia, kun organisaatio raportoi kestävyystoimistaan eli tekee kestävyysraporttia

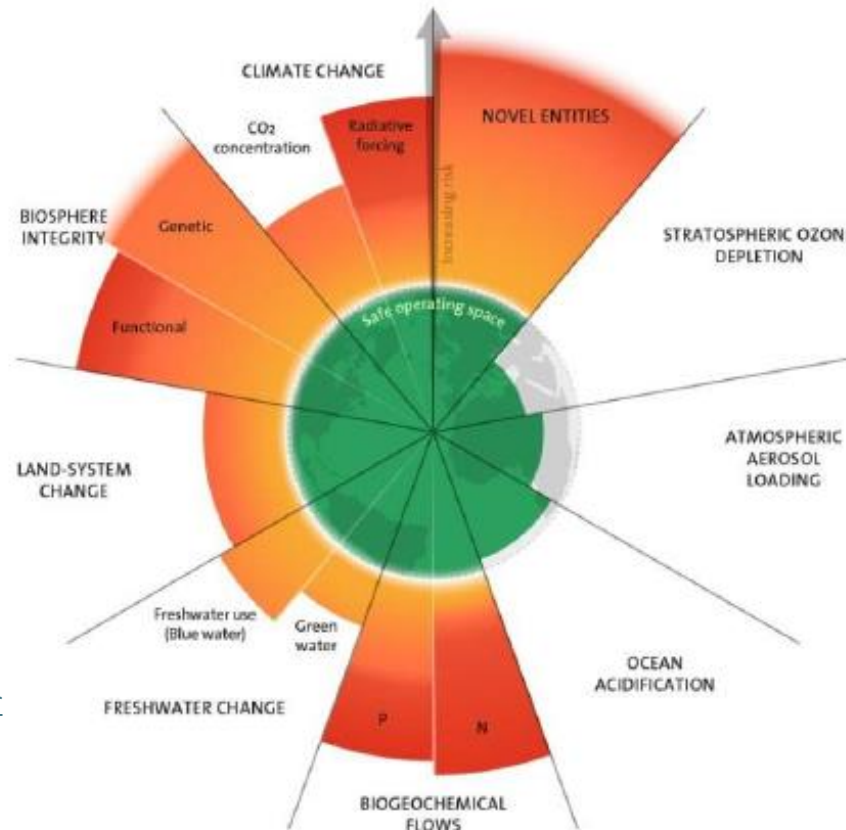

Strateginen vastuullisuus - normaalia liiketoimintaa

- Vastuullisesti toimiminen alkaa olla tällä hetkellä jo yritysten ja organisaatioiden ”normielämää”
- Vastuullisesti toimiva yritys voi menestyä, pysyä bisneksessä ja kasvaa > merkityksellinen tekijä ja kilpailuetu
- Laajentumassa vahvemmin pk-sektorille ja pienyrityksiin
- **Vastuullisesti toimiminen > tärkeä yritysten liiketoimintaan ja strategiaan vaikuttava tekijä**

Miksi kestävyys ja vastuullisuus strategiasa tärkeää?

Lähde: Stockholm Resilience Centre
Kuva: Richardson et al 2023. Licenced under CC-BY-NC-ND 3.0. Credit: "Azote for Stockholm Resilience Centre, based on analysis in Richardson et al 2023".
Perustuu teokseen:
<https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.htm>,
<https://creativecommons.fi/lisenssin-kayttoohje/cc-lisenssin-merkitsemisohteet/>

- Planeetan rajat –mallissa yhdeksän raja-arvoa, joiden sisällä pysyttelemällä ihmiskunta voi kukoistaa sukupolvesta toiseen.
- Jos rajat ylitetään, todennäköisesti seuraa peruuttamattomia muutoksia ekosysteemeille ja niiden tuottamille palveluille, joista ihminen on riippuvainen. **Punaiset raja-arvot on ylitetty.**

- Raja-arvot:

- 1. Ilmastonmuutos**
2. Merien happamoituminen
3. Yläilmakehän otsonikato
- 4. Typen ja fosforin kierto**
- 5. Makean veden käyttö**
- 6. Maankäytön muutokset**
- 7. Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen**
8. Ilmakehän pienhiukkaset
- 9. Kemiallinen saastuminen**

6 - Planeetan rajat 2023. Kuva: Licenced under CC-BY-NC-ND 3.0. Credit: "Azote for Stockholm Resilience Centre, based on analysis in Richardson et al 2023".

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Kestävyysraportointidirektiivi ja kaksoisolennaisuusanalyysi

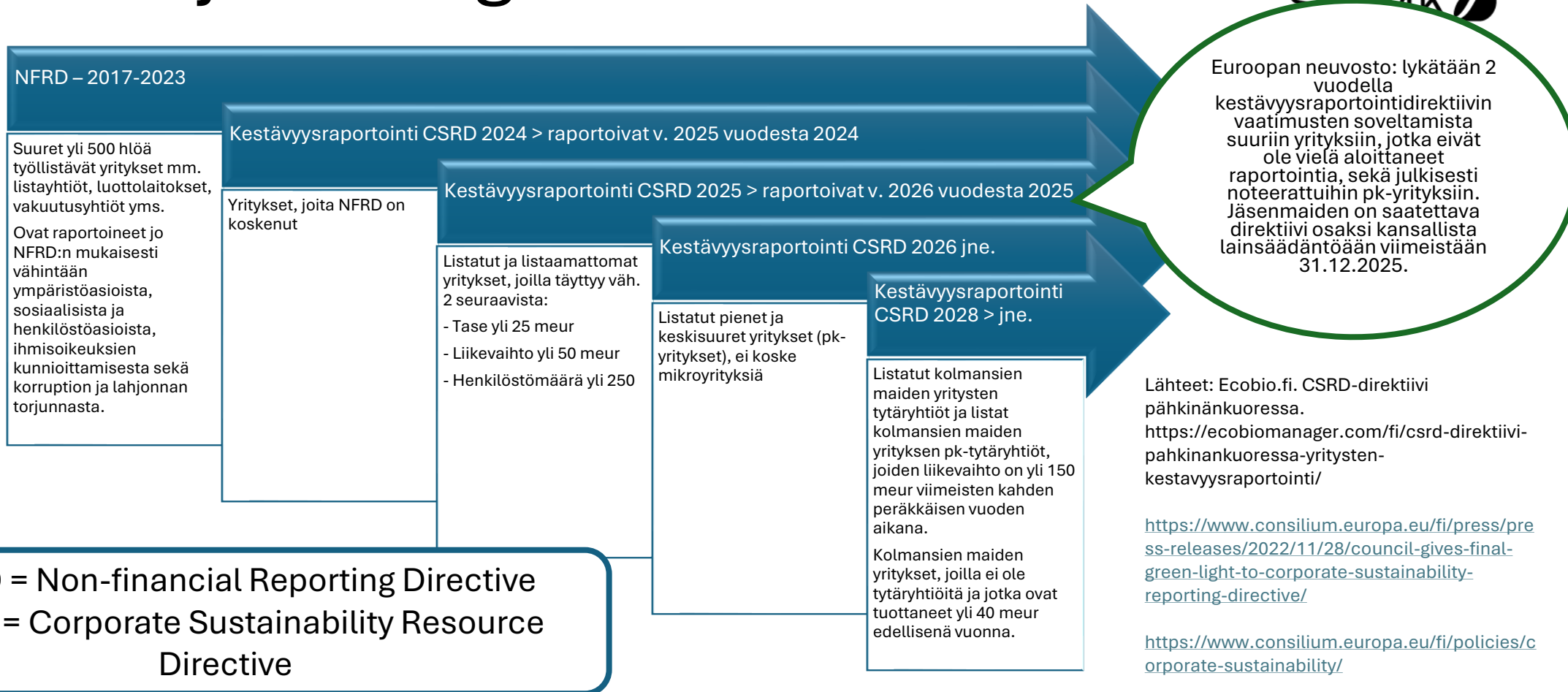
Mikä on kestävyysraportointidirektiivi ja sen tarkoitus?

- EU:n määrittämää kestävyysraportointidirektiiviä **CSRD** (Corporate Sustainability Resource Directive) noudatettava 1.1.2024 alkaen
- Tavoite: **edistää yritysten vastuullisuustyötä**
- Yritykset pystyvät paremmin ymmärtämään toimintansa kestävyteen liittyvät vaikutuksensa, riippuvuutensa, riskinsä ja mahdollisuutensa
- Yritykset pystyvät kehittämään toimintaansa vastuullisemmaksi
- Yritysten toiminta saadaan vertailukelpoisemmaksi ja läpinäkyvämmäksi, sijoittajat pystyvät tekemään päätöksiä, jotka hyödyttävät sekä ihmisiä että ympäristöä
- Helpotetaan siirtymistä kestäväan talouteen
- Direktiivi velvoittaa tiettyjä yrityksiä tekemään kestävyysraportin > edellyttää määriteltyjen kriteerin täyttämistä

Kestävä talous =
talousjärjestelmä, joka
tyyydyttää nykyisten
ihmisten tarpeet ja
huolehtii tulevien
sukupolvien
mahdollisuuksista vastata
omiin tarpeisiin
maapallon kantokyvyn
rajoissa

Kestävyyseraportointidirektiivi ohjaa yritysten toimintaa ja strategiaa

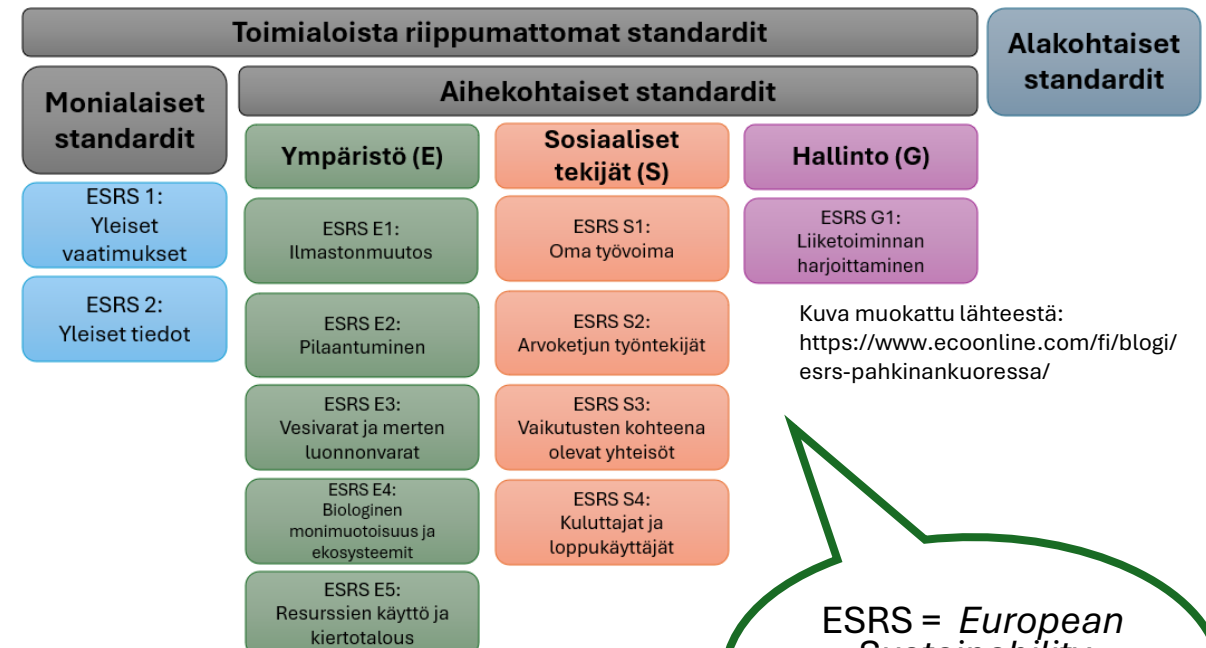

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Mitä kestävyysraportointidirektiivi käytännössä edellyttää?

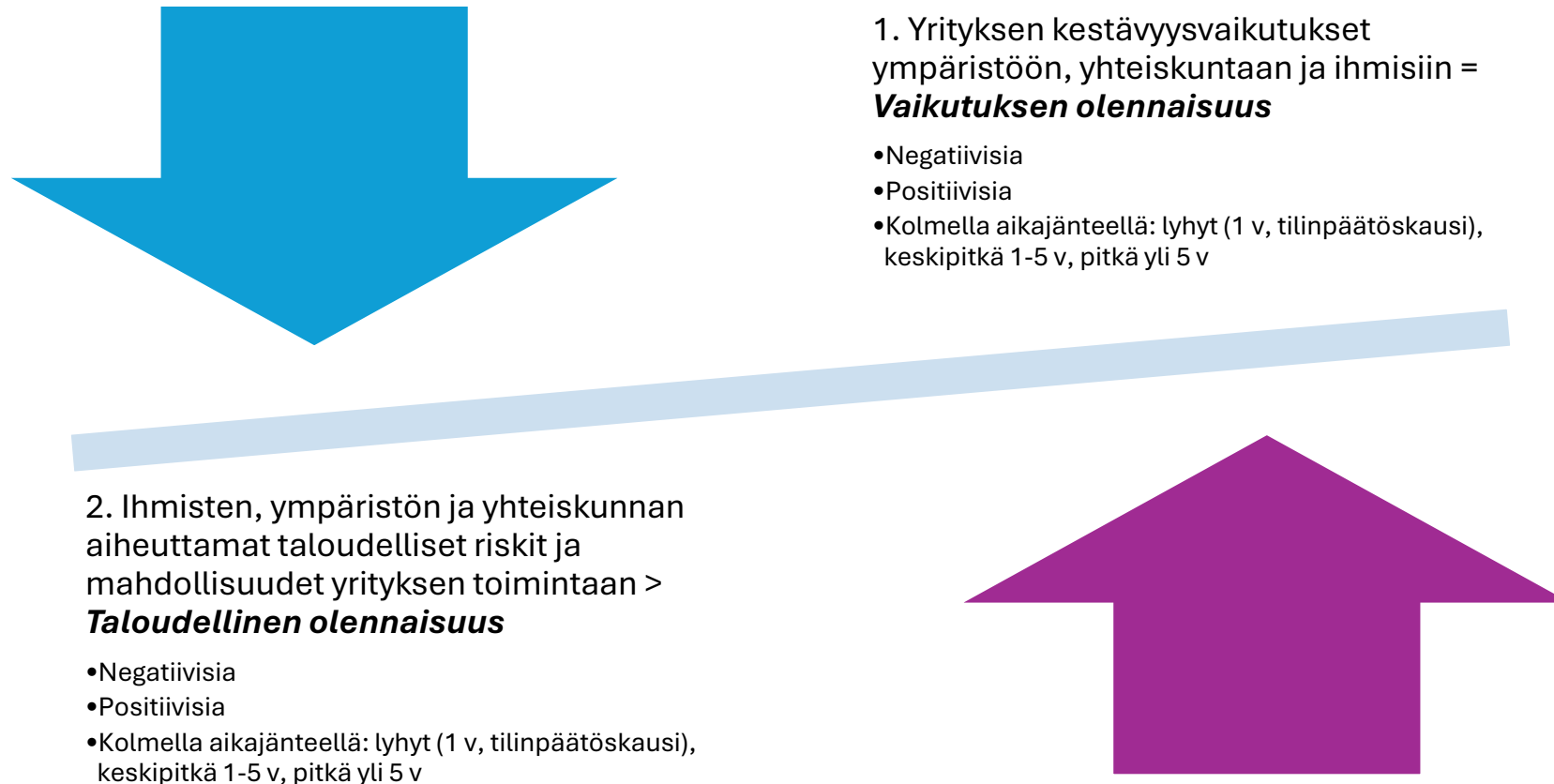
- Direktiivi velvoittaa tiettyjä yrityksiä tekemään kestävyysraportin >
 - Yrityksen arvioitava toimintansa kestävyysvaikutuksia sekä pohdittava millaisia taloudellisia vaikutuksia yritykseen kohdistuu ulkopuolelta
 - Raportoitava 4 isosta teemasta: ympäristöasiat, ihmisoikeudet, moninaisuuskysymykset, korruption vastaiset toimet
- Tämä on jo kaksoisolennaisuusanalyysin tekemistä
- *Huom! Raportointi ei siis ole itseisarvo!*
- **Huom! Kun isot yritykset raportoivat arvoketjun toiminnasta > ulottuu niihin pienempiin yrityksiin, jopa yksinyrittäjiin!**

ESRS = *European Sustainability Reporting Standard*

Mitä kaksoisolennaisuusanalyysi on?

Organisaatio analysoi kestävyys- ja vastuullisuusvaikutuksia **kahdelta** suunnalta

Kaksoisolennaisuuden arvioinnin viisi askelta

Liiketoimintaympäristö = yrityksen/organisaation ulkopuolella oleva ympäristö, joka vaikuttaa sen liiketoimintaan.

Arvoketju = organisaatioiden/yritysten muodostama ketju, jonka edetessä raaka-aineesta jalostuu tuote ja se toimitetaan loppukäyttäjälle. Arvoketjua voidaan kutsua myös toimitusketjuksi. Siinä tuote jalostuu ja mukana on monta toimijaa.

Sidosryhmä = henkilöryhmä, yritys tai organisaatio, jonka kanssa yritys/organisaatio on tekemisissä ja johon sen toiminta vaikuttaa ja joka vaikuttaa siihen. Esim. asiakkaat, materiaalintoimittajat, rahoittajat, alihankkijat yms.

Tekstin lähde, kuvaa mukailtu lähteestä: Torsner M. Ecobio. (22.4.2025). Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari]. ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaari+A+kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx

Strateginen vastuullisuus

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

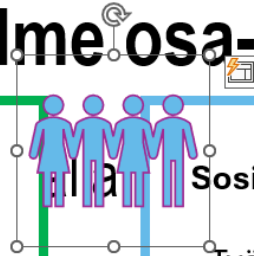
Menestyvä yritys toimii vastuullisesti

Yritysvastuun kolme osa-aluetta

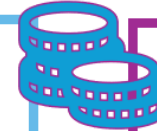
Ekologinen vastuullisuus

- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja edistäminen ja ilmastokriisin estäminen
- Energiatehokkuus esim. energiatehokkaat laitteet ja prosessit, LED-lamput
- Ympäristöystävälliset tuotantoprosessit
- Veden kulutuksen vähentäminen
- Kestävät ja uusiutuvat raaka-aineet (mm. pakkausmateriaalit puusta)
- Vastuullisesti tuotetut hankinnat, materiaalit, raaka-aineet
- Yms.

Sosiaalinen ja kulttuurinen vastuullisuus

- Työntekijöistä huolehtiminen (työhyvinvointi, työturvallisuus, yms.)
- Yhdenvertaisuus, monimuotoisuus ja inklusio
- Reilut ja win-win – tilanteeseen tähtäävät toimintatavat yhteistyökumppaneiden kanssa
- Oman ja muiden kulttuurien arvostaminen esim. eteläpohjalainen yrittäjyyden arvostaminen
- Yms.

Taloudellinen vastuullisuus

- Toiminta kannattavaa lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä
- Päätöksissä (esim. rakennus- ja laitevalinnoissa) huomioidaan ympäristön kantokyky ja tulevat sukupolvet
- Hyvä hallintotapa
- Toiminta eettistä ja reilua
- Tietoturva
- Yms.

Mitä yritykset ajattelevat kestävydestä ja vastuullisuudesta?

- Kolme viidestä vastaajasta kertoo yrityksen koko strategian perustuvan kestäväen kehityksen tavoitteiden tukemiselle
- 61 % ilmoittaa, että koko yrityksen strategia on rakennettu tukemaan kestäväen kehityksen tavoitteita
- 84 % ilmoittaa, että yrityksen strategiassa on kestäväen kehitykseen liittyviä tavoitteita
- FIBSin (Finnish Business & Society) toteuttama tutkimus 2025, jossa kohderyhmänä Suomen 1000 suurinta yritystä. Osallistujia: 183 yritystä.

Lähde: FIBS. (2025). https://fibsry.fi/wp-content/uploads/2025/05/FIBS_Yritysvastuu2025_Tiivistelma_Final-1.pdf

Mitä strateginen vastuullisuus tarkoittaa pk-yritykselle?

- Jotta voidaan oikeasti aidosti edistää kestävyttä ja vastuullisuutta yrityksessä, sen on oltava osa strategiaa
- Vastuullisuus ei siis ole irrallinen ja erillinen pala
- Strateginen vastuullisuus = yritys käyttää resurssejaan vastuulluustoimien suunnitteluun ja toteuttamiseen niin, että saadaan kestävyden näkökulmasta paras lopputulos
- Strategisessa vastuullisuudessa oleellista, että yritys määrittelee selkeät tavoitteet ja ohjeistuksen, miten tämä tapahtuu

Mitä hyötyä strategisesta vastuullisuudesta on yritykselle?

- Myyntivaltti!
- Erottaudut positiivisesti kilpailijoistasi
- Vastaat yhä valveutuneempien kuluttajien vaatimuksiin
- Asiakastyytyväisyys- ja uskollisuus voi kasvaa > arvostavat yrityksesi vastuullisuustoimia
- Saat luottamusta sidosryhmiltäsi, jotka arvostavat vastuullista liiketoimintaa
- Olet varautunut lainmuutoksiin ja on osa riskienhallintaa
- Yrityksesi maine ja brändi kasvaa > toimit ”oikein”
- Houkuttelet yritykseesi ”hyviä” työntekijöitä ja saat heidät pysymään siinä. Ihmiset haluavat työskennellä yrityksessä, joiden arvoihin he voivat samaistua
- Voit saada helpommin sijoittajia yritykseesi
- Voit saada helpommin rahoitusta ja edullisemmin ehdoin
- Yritysesi voi löytää ihan uusia bisnesmahdollisuuksia ja menestystä!

Esimerkki: ekologinen vastuullisuus strategiassa

- Ekologinen vastuullisuus eli ympäristö vastuu osa yrityksen vastuullista toimintaa
- Strateginen tavoite: energiankulutuksen vähentäminen
 - mittarina esim. energiankulutus
 - Toimia esim.: kiinteistön lämmityksen optimointi, aurinkosähkö, henkilökunnan perehdyttäminen energiansäästöön, turhien laitteiden sammuttaminen, teollisuudessa paineilmajärjestelmien paineen ja vuotojen valvonta
- Strateginen tavoite: hiilijalanjäljen vähentäminen
 - Mittarina voi olla esim. hiilijalanjälkilaskennan tulos
 - Toimia esim. julkisen liikenteen suosiminen, kimppakyydit, lentämisen vähentäminen, Teamsin yms. käyttö tapaamisissa, vastuulliset hankinnat lähialueen yrittäjiltä, uusiutuvien energialähteiden käyttö yms.
- Strateginen tavoite: luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen omassa toiminnassa ja arvoketjussa
 - Mittarina voi olla esim. yhteistyöprojektien määrä biodiversiteettiä tukevien tahojen kanssa esim. luonnonsuojeluliitot
 - Toimia esim. yhteistyöprojekteissa: istutetaan monimuotoisia ja pölyttäjävällisiä kasveja yrityksen piha-alueelle, muutetaan osa nurmikoista niityiksi, suositaan biohajoavia ja ympäristöystävällisiä tuotteita, suositaan ympäristösertifikaattien alaisia tuotteita ja raaka-aineita (FSC/puumateriaalit, luomu yms.)

Tiesitkö? Yritysten toiminnassa luontoposiitivisuus vahvassa nousussa.

Esimerkki: sosiaalinen vastuullisuus strategiassa

- Työntekijöistä huolehtiminen oleellinen osa sosiaalista vastuullisuutta
- Strategisena tavoitteena: hyvinvoiva työyhteisö
 - mittarina esim. työhyvinvointikyselyn arvo
 - Toimia esim.: esihenkilötyön kehittäminen, henkilöstön osallistaminen, yhteishengen vahvistaminen yhteisillä tilaisuuksilla, esihenkilön ja työntekijän säännölliset vapaamuotoiset keskustelut esim. kerran kuukaudessa, henkilöstön palkitseminen, liikunnan tukeminen esim. virtuaaliset taukojummat, henkilöstön osaamisen vahvistaminen systemaattisesti
- Strateginen tavoite: asiakaslähtöisyys
 - Mittarina voi olla esim. asiakastyytyväisyyskyselyn arvo
 - Toimia esim. konsepti, jolla säännöllisesti osallistetaan asiakkaita toiminnan kehittämiseen esim. kutsutaan tietty ryhmä asiakkaita kahville/lounaalle/Teamsiin ja annetaan heille kysymykset etukäteen mietittäväksi > keskustellaan ja esitetään tarkentavia kysymyksiä

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Esimerkki: taloudellinen vastuullisuus strategiassa

- Mm. pitkäjänteinen ja kannattava toiminta, jossa ei käytetä maapallon luonnonvaroja kestäättömästi
- Strateginen tavoite: kestävä ja kannattava toiminta
 - mittarina esim. vihreää siirtymää tukevien investointien määrä suhteessa muihin investointeihin
 - Toimia esim.: priorisoidaan investoinnit, jotka parantavat resurssi- tai energiatehokkuutta
- Strateginen tavoite: vastuulliset hankinnat
 - Mittarina voi olla esim. % hankinnoista vastuulliseksi arvioiduilta toimittajilta
 - Toimia esim. toimittajien vastuullisuuskriteerien laatiminen, vastuullisuusvaade tarjouspyyntöihin, arvioidaan nykyiset ja uudet toimittajat vastuullisuuskyselyn avulla, luokitellaan toimittajat, lisätään vastuullisten hankintojen määrää suhteessa muihin

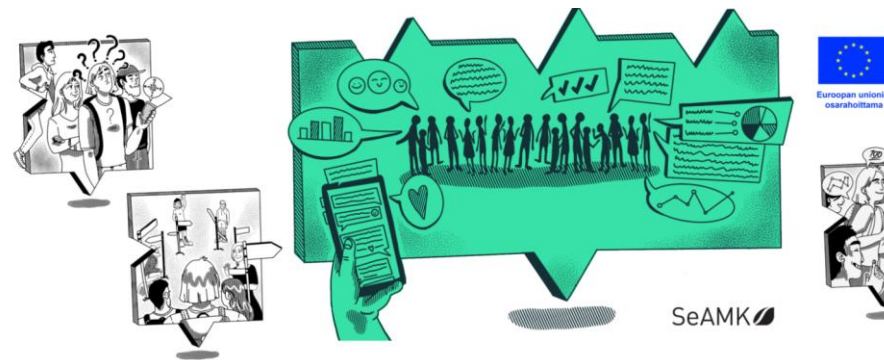
Esimerkki eräästä pk-yrityksestä

Lähtötilanne: strategian ja vision päivitys + vastuullisuus osaksi strategiaa

1. Toimintaympäristön analyysiä (SWOT) henkilöstöltä ja sidosryhmiltä
 - Henkilöstö: kaikkien muokattavissa oleva tiedosto OneDrivessa
2. Alaa koskevia tulevaisuuden skenaarioita mediasta
3. Visiota eli tavoitetta koskevia näkemyksiä henkilöstöltä
 - kaikkien muokattavissa oleva tiedosto OneDrivessa
4. Tulosten analysointi > tärkeimmät teemat esiin
 - Tekoäly osaa tiivistää isoja aineistoja
 - Huom! Arvioi, mitä tietoja voi/kannattaa esittää tekoälylle
5. Teemojen pohdintaa, päätöksiä ja tiivistämistä johdon keskuudessa
 - Tekoäly voi hyödyntää > osaa tiivistää ja ehdottaa
 - Huom! Arvioi, mitä tietoja voi/kannattaa esittää tekoälylle
 - Huomioitu kestävä kehitys keskusteluissa ja päätöksissä
6. Näiden pohjalta johto rakensi ehdotuksen visiosta ja strategisista painopisteistä
7. Esitys hallitukselle ja päätös niiden hyväksymisestä
8. Vastuullisuutta koskevan tunnustuksen haku osin samaan aikaan + strategiatyön jälkeen
9. Analyysiä tunnustuksen hakukriteereistä (nykytila ja haluttavat tavoitteet, kehittämiskohteet) henkilöstön voimin
 - Sähköinen kyselylomake
10. Tulosten analysointi > tärkeimmät teemat
 - Teemoja kavennettiin ja tarkennettiin henkilöstöpäivässä ryhmäkeskusteluissa ja kavennettiin vastuullisuustyöryhmässä
11. Tärkeimmät vastuullisuustoimet nivottu strategiaan ja kuvattu mittarit
12. Näille konkreettinen kehittämissuunnitelma (vastuullisuustoimet, aikataulu, vastuut).
13. Strategian ja vastuullisuustoimien toteutumisen seuranta kauden aikana ja jatkuvia kehittämistoimia

Vastuullisuuspolku työkalu –kestävän strategian askelmerkit pk-yritykselle

- <https://www.eepeeri.fi/tieto-a-ja-tyokaluja2/materiaalipankki/tyokaluja-toiminnan-kehittamiseen/vastuullisuuspolku/>
- Lyhytosoite:
<https://urly.fi/3Rcg>

Kuva ja lähde: Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK). *Vastuullisuuspolku – kestävän strategian askelmerkit pk-yritykselle*. (2024). Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi – hanke.

<https://projektit.seamk.fi/yrittajyy-s-ja-kasvu/tiekartta/>

Mitä pk-yrityksen pitäisi tehdä omaa strategiaa laatiessaan?

1. Selvitä olennaisimmat kestävyysseikat, jotka vaikuttavat bisnekseen
2. Selvitä olennaisimmat yrityksesi toiminnan kestävyysvaikutukset
 - Selvitä myös, mitä sidosryhmäsi ja yhteistyökumppanisi pitävät tärkeinä
3. Aseta olennaisiin kestävyysseikkoihin tavoitteet + mittarit
 - Vie tavoitteet käytännön tekemisen tasolle
4. Vastuullisuustyö osaksi kaikkea yrityksen toimintaa
 - Ota mukaan työntekijäsi ja keskeiset kumppanit
 - Ota mukaan strategiatyöhön ja toimintasuunnitelman tekoon
 - Tee konkreettisia tekoja, ei siis vain yleviä ”yläpilvihattara-lauseita” > yksikin konkreettinen teko on parempi kuin pelkät sanat
 - Ota mukaan johdon agendalle
5. Muista viestiä ja kertoa vastuullisuusteostasi ja –tavoitteistasi
 - ”Talon” sisällä ja ulkoisesti

Tämähän on
kaksoisolennaisuus-
analyysin tekoa...

Lähde: Eteläpohjalaisten Pk-yritysten vastuullisuusstrategian laadintaa. (2023). SEAMK julkaisut, Seinäjoen ammattikorkeakoulu.
<https://lehti.seamk.fi/yritytajyys-ja-kasvu/etelapohjalaisten-pk-yritysten-vastuullisuusstrategian-laadintaa/>

Rahoittaja
Jatkuvan oppimisen ja
työllisyyden palvelukeskus

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

SeAMK

Aineiston laatija: Taina Rautakoski

Koulutus on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittama. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Lähteet

- FIBS. (2025). https://fibsry.fi/wp-content/uploads/2025/05/FIBS_Yritysvastuu2025_Tiivistelma_Final-1.pdf
- Ecobio.fi. *CSRD-direktiivi pähkinänkuoressa*. <https://ecobiomanager.com/fi/csrd-direktiivi-pahkinankuoressa-yritysten-kestavyysraportointi/>
- Eteläpohjalaisten Pk-yritysten vastuullisuusstrategian laadintaa. (2023). SEAMK julkaisut, Seinäjoen ammattikorkeakoulu. <https://lehti.seamk.fi/yritysjays-ja-kasvu/etelapohjalaisten-pk-yritysten-vastuullisuusstrategian-laadintaa/>
- Eurooppa-neuvosto, Euroopan unionin neuvosto: <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2022/11/28/council-gives-final-green-light-to-corporate-sustainability-reporting-directive>
- Eurooppa-neuvosto, Euroopan unionin neuvosto: <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/corporate-sustainability/>
- Stockholm Resilience Centre. <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK). *Vastuullisuuspolku – kestävän strategian askelmerkit pk-yritykselle*. (2024). Tiekartta pk-yritysten kestävän strategisen liiketoiminnan rakentamiseksi –hanke. <https://projektit.seamk.fi/yritysjays-ja-kasvu/tiekartta/>
- Torsner M. Ecobio. (22.4.2025). Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate [webinaari]. ImpAct-hanke. https://video.haaga-helia.fi/media/ImpAct-hankkeen+webinaariA+Kaksinkertaisen+olennaisuuden+periaate+22.4.2025/0_83m02pmx
- Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Albert_Einstein